

Pärnumaa laste ja noorte vaimse tervise keskus

Tulemuste ja mõju raport (2014–2015 aastad)

Organisatsiooni tegevuste eesmärk

Sotsiaalministeerium lõi Norra toetusel Rahvatervise programmi raames Eestisse kolm laste vaimse tervise keskust, üks neist tuli Pärnu Haiglasse. Programmi eesmärgiks on rahvatervise parandamine ja ebavõrdsuse vähendamine tervishoius. Pärnumaa laste ja noorte vaimse tervise keskus alustas projektina tööd 1. jaanuaril 2014. a.

Keskus osutab peamise tegevusena ambulatoorseid psühhiaatrilisi teenuseid eri vanuses lastele ja noorukitele ning toetavaid ja ennetavaid teenuseid lastevanematele. Samuti koordineerib keskus maakonnas laste vaimse tervise toetamisega seotud tegevusi – lastega töötavate spetsialistide (lastekaitsetöötajad, politsei, õpetajad, psühholoogid) koolitamine, võrgustikutöö või supervisiooniga toetamine ja teadlikkuse tõstmine laiema avalikkuse ja riskigruppide hulgas.

Pärnumaa laste ja noorte vaimse tervise keskus on piloteeritud teenuste süsteemi, mis seob kõiki kolme põhilist laste vaimse tervise sidusvaldkonda (haridus, sotsiaal, meditsiin) läbi juhtumikorraldusliku töö selleks, et lapsed saaksid õigeaegselt kätte kõik neile vajaliku ja saadaval oleva abi. Keskusesse saavad pöörduda lapsevanemad otse ilma suunamiseta, kuid suur osa kliente on suunatud teise spetsialisti poolt. Sageli on suunajaks psühhiaater või omavalitsuse sotsiaaltöötaja/lastekaitse spetsialist, kes on märganud vaimse tervise probleeme või näeb olukorras riski vaimse tervise häirete kujunemiseks.

Kuidas meie organisatsioon ühiskonnas muutusi loob?

Pärnumaa laste ja noorte vaimse tervise keskuse (VTK) pakutavad teenused:

- laste ja noorte vaimse tervise alane nõustamine;
- grupinõustamine (tugirühmad) lapsevanematele;
- individuaalne loovteraapia lapsele;
- pereteraapia;
- grupiteraapiad lastele;
- koolituste korraldamine lapsevanematele;
- koolituste korraldamine lastega töötavatele spetsialistidele;

- supervisioonide korraldamine lastega töötavatele spetsialistidele;
- vaimse tervise õdede vastuvõtt lastele ja noortele.

Indikaatorid	2014	2015	Kasv
Individuaalne teraapia või psühholoogiline nõustamine	616 h	1063 h	73 %
Pereteraapia	352 h	664 h	87 %

Kuidas läheb meil organisatsioonina?

Projekt on jaotud perioodideks vastavalt I: jaanuar–aprill 2014, II: mai–august 2014, III: september–detsember 2014, IV: jaanuar–aprill 2015, V: mai–august 2015, VI: september–detsember 2015.

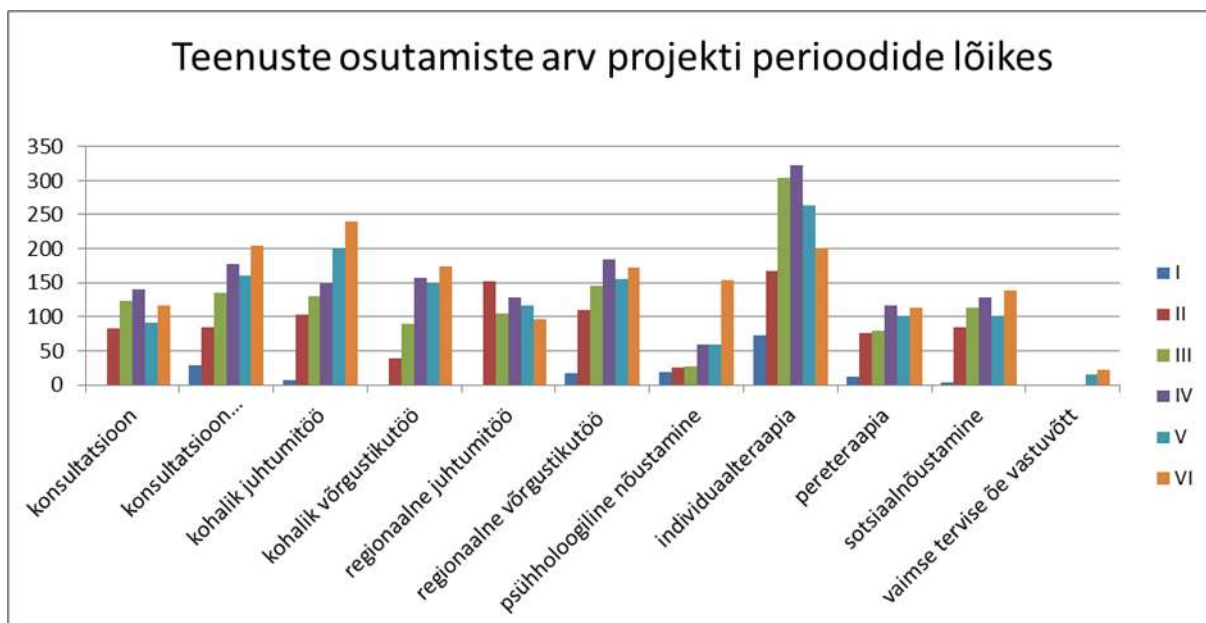
Indikaatorid	I	II	III	IV	V	VI	Kasv (I vs VI)	Kokku
Esmaste klientide arv	50	86	63	81	67	87	74%	434
sh poisse	31	48	32	44	44	50	61%	249
sh tüdrukuid	19	38	31	37	23	37	94%	185
Teenuseid saanud laste arv	50	137	159	218	238	284	468%	
Teenuseid osutatud	186	998	1250	1580	1449	1635	779%	7098

Pärnumaal elab statistikaameti andmetel 17 225 inimest vanuses 0–19 eluaastat ehk VTK-s on pakutud otseselt teenuseid 2%-le maakonna lastest. Linna ja maakonna vahel jaguneb klientide hulk pooleks, mis näitab, et meie teenused on kättesaadavad ka maakoha elanikele, kuid töötame edasi maakonnas kättesaadavuse parandamisel.

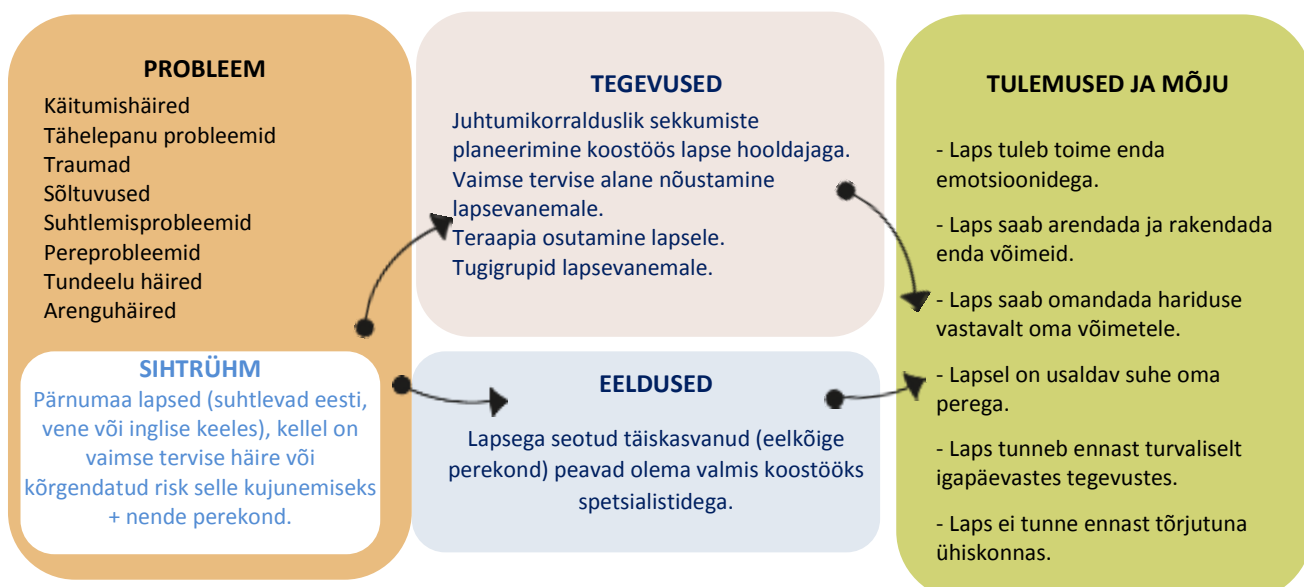
Iga kliendi kohta on andmestik, mida täidavad jooksvalt kõik kliendiga tegelevad keskuse spetsialistid. Andmestiku põhjal on näha, kui palju ja milliseid teenuseid/ sekkumisi on igal kuul individuaalse juhtumi jaoks kasutatud.

VTK Meeskond VI perioodil:

- Projektijuht.
- Terapeudid – loovterapeudid ja pereterapeut (3+1 inimest) 1,75 ametikohta.
- Juhtumikorraldaja (1) 1,0 ametikohta.
- Maakondlikud nõustajad – juhtumikorraldajad (2) 1,0 ametikohta.
- Vaimse tervise õed (2) 0,2 ametikohta.

VTK poolt soovitud mõju: Laste ja noorte vaimne tervis on toetatud. Seetõttu suudavad nad realiseerida enda võimeid, tulla toime pingetega elus, omandada uusi teadmisi ja olla osa lähedastest suhetest.

Teele* lugu

* Nimi muudetud, lugu avaldatud lapsevanema loal.

Teele on 8-aastane tüdruk, kes õpib 1.klassis. Teele on alati olnud tagasihoidlik ja pigem vaikne laps, kellel võtab uute olukordadega harjumine natuke kauem aega, kui eakaaslastel. Lasteaias mängis Teele küll kõigi lastega hea meelega ja suhtles õpetajatega, kuid temas oli igapäevaselt suur ärevus ja suuri seltskondi ta pelgas. Eriti tugevalt kartis Teele kaetud nägusid – maskid, kostüümid, näomaalingud. Vaimse tervise keskusesse pöördus pere, kui Teele oli 6-aastane ja aasta pärast ootas ees kooli minek. Võõra jaoks pealtnäha pisike omapära oli pere jaoks suur mure, kuna lapse reaktsioon maskide peale oli väga tugev ja selle kogemine tekitas kurbust nii lapses kui ka lapse lähedastes. Ühe 6-aastase lapse maailmasse kuuluvad etendused teatris, lastefilmid, sünnipäevapeod, perepäevad ja teised sarnased sündmused, kus sageli kasutatakse laste lõbustamiseks või mängu osana maske ja näomaalinguid.

Teele käis loovteraapias kokku 9 kuud, eesmärgiga vähendada tema hirmu ja ärevust, et tema emotsionaalne ja sotsiaalne areng saaks eakohaselt toimuda. Teraapia alguses ei saanud ta sõna „mask“ kasutada, kuna see vallandas tugeva hirmureaktsiooni. Kasutades loovaid ja mängulisi tehnikaid hirmu ületamiseks (liivateraapia, mänguteraapia), uuriti lapsega hirmu olemust ja keha reageeringut hirmule, ning aja jooksul lapse ärevus vähenes. Teraapia arenedes hakkas laps vabalt rääkima maskidest ja olukordadest, kus ta on hirmu tundnud.

Lapse perekond oli väga koostöövalmis ja kodustes tegevustes arvestati terapeudi soovitusi. Pärast mitmekuulist protsessi lubas Teele endale juba näo peale joonistada. Teraapia lõppedes ei olnud Teelel hirmu ega kergelt vastumeelsustki, kui kodus või terapeudi toas kasutati maske või näomaalinguid. Püsis väike hirm sünnipäevadele ja teistele üritustele mineku osas, mis oli väljaspool tema jaoks turvalist keskkonda, kuid tal ei jäänud enam vahele erilisi sündmuseid suure hirmu tõttu, kuna ta oli valmis tegelema selle suure-suure tundega.

Kõigil inimestel on omapärasid ja Teele omapära on see, et ta lihtsalt vajab keskmisest rohkem aega uute asjadega harjumisel, kuid Teele tugevalt väljendunud hirm ja ärevus olid midagi rohkemat, kui lapse omapära ja ta vajab nendega tuge. Tänu saadud teenustele suudab Teele tunda end turvaliselt olukordades, mis on ühele 8-aastasele lapsele tavalised ja samas ka olulised igakülgseks arenguks.